

UDK 811.112.2'36:811.163.42'36

Izvorni naučni rad

Ružica ZELJKO-ZUBAC (Mostar)

Filozofski fakultet – Mostar

ruzica.zeljko@gmail.com

**SLOŽENI PRIDJEVI KOJI OPISUJU
BOJE U NJEMAČKOM I NJIHOVA
PRIJEVODNA OSTVARENJA U HRVATSKOM JEZIKU**

Svima koji se bave njemačkim jezikom poznata je sklonost prema slaganju riječi. Osim imeničkih, značajan broj složenica nalazimo i među pridjevima. U radu se analiziraju složeni pridjevi u njemačkom jeziku koji opisuju boje. Osim onih koje nalazimo u rječnicima, značajan broj takvih pridjeva nastaje *ad hoc* (reklame, časopisi, modni portali) i svjedoči o kreativnosti (izvornih) govornika njemačkog jezika da na zanimljiv način tvorbom pridjevskih složenica opišu nijansu neke boje kako je oni percipiraju. To pak za govornike hrvatskog jezika, ali i drugih jezika može stvarati probleme prilikom prevođenja. Analizom na morfološkoj i sintaktičko-semantičkoj razini daju se neke smjernice za prevladavanje tog problema.

Ključne riječi: složeni pridjevi, boje, ad hoc složenice, njemački jezik, hrvatski jezik, preoblike, prijevodna ostvarenja

Uvod

Boje su veoma važan segment našega okruženja. One su predmet izučavanja u mnogim strukama kao fizici, kemiji, psihologiji, umjetnosti, grafičkom dizajnu, antropologiji ali i lingvistici. Boje su kulturološki fenomen i svojevrsno sredstvo komunikacije. Od svake osobe individualno ovisi kako percipira neku boju u određenom trenutku i pod određenim uvjetima. Istu boju možemo različito doživljavati u različito doba dana, godišnje doba, pri prirodnom svjetlu ili pod umjetnom rasvjetom. Boje su dio našeg životnog okruženja i utječu na naše raspoloženje. Jednako važno je i kako ih pripadnici neke jezične zajednice opisuju.

Upravo u opisu boja pokazuje se sva raskoš njemačkog jezika koja se postiže slaganjem pridjeva. Izvorni govornici sposobni su razumjeti i prema jasno definiranim pravilima uz ispravno određene elemente koji su relevantni

za tvorbu u svakom trenutku tvoriti „gramatički“ ispravne riječi. Na korpusu od 200 pridjevskih složenica (prikupljenih iz modnih časopisa, časopisa za uređenje interijera, reklamnih poruka ili s modnih portala na mrežnim stranicama) analiziramo njihovu morfološku i sintaktičko-semantičku strukturu. Pomoću preoblika pokušat će se odrediti smjernice za prevođenje na hrvatski jezik njemačkih pridjevskih složenica koje spadaju u semantičko polje *boja* a koje vrlo često ne nalazimo u leksikografskim djelima.

1. Složeni pridjevi u njemačkom jeziku

Pridjevi su riječi kojima opisujemo osobine nekoga ili nečega. Unatoč činjenici da inventar pridjeva u njemačkom jeziku broji svega nekoliko stotina jednostavnih pridjeva¹ (*alt, schön, dunkel, blau*) oni su sjajna podloga za tvorbu njemačkih složenica (imeničkih – *alt + Stadt > Altstadt*, glagolskih – *schön + schreiben > schön schreiben*), pridjevskih – *dunkel + blau > dunkelblau*).

Složene pridjeve koji se sastoje od dva (ili više leksema) možemo svrstati ili u **determinativne** ili u **kopulativne pridjevske složenice**. Determinativne složenice se bez obzira na broj leksema koji sudjeluju u tvorbi uvijek mogu svesti na dvije sastavnice: **modifikator** (Bestimmungswort) kao prvu i **temeljnu riječ** (Grundwort) kao drugu sastavnicu čime se dokazuje njihova binarna struktura.² Da bi **pridjevska složenica** bila okarakterizirana kao takva njena **temeljna riječ** uvijek mora biti **pridjev** a kao **modifikator** u tvorbi mogu sudjelovati imenice, pridjevi, glagoli, vezani leksički morfemi i dr.³ Kod

¹ U njemačkom jeziku pridjevi spadaju u treću najbrojniju vrstu riječi nakon imenica i glagola. Više o tome u DUDEN – *Die Grammatik* (1995), Band 4, 5. völlig neu bearb. Aufl., Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, str. 514.

² Struktura kompleksnih riječi najbolje se može prikazati kroz **strukturno stablo**, tzv. **Baumdiagramm**. Više o tome kod NAUMANN, B. (2000): *Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen*, 3., Neubearb. Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen, str. 21. On ga naziva još i **Konstituentenstrukturbaum**. Kada shematski prikažemo hijerarhiju složenice vidimo da se one bez obzira na broj leksema koji sudjeluju u njenoj tvorbi uvijek svode na dvije neposredne sastavnice. Naravno da svaka od neposrednih sastavnica može i sama po sebi biti već složenica pa tako imamo **Linksverzweigung**, **Rechtsverzweigung** ili **Links-Rechts-Verzweigung**. Ovakva analiza je značajnija kod imeničkih složenica s obzirom na broj leksema koji može sudjelovati u nastanku njemačkih složenica.

³ **Temeljna riječ** (njem. *Grundwort*) je druga neposredna sastavnica njemačkih složenica koja definira vrstu riječi i određuje ostale gramatičke osobine ovisno o vrsti riječi. Ovdje moramo napomenuti da temeljna riječ sama po sebi može biti već složenica. **Modifikator** (njem. *Bestimmungswort*) kao prva neposredna sastavnica pobliže opisuje temeljnu riječ. I modifikator može biti također već složenica. Usp. kod ZELJKO-ZUBAC, R. (2007): *Tvorba imeničkih složenica u njemačkom i hrvatskom jeziku, kontrastivna analiza primjera iz jezika pravne struke*, Doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str. 20–21.

determinativnih složenica nije moguća zamjena mjesta prve (modifikator) i druge (temeljna riječ) sastavnice jer bi u tom slučaju došlo do promjene značenja, a u mnogim slučajevima i do promjene vrste riječi novonastale složenice. To možemo ilustrirati na slijedećim primjerima: imenica *Beton* + pridjev *hart* tvore **pridjevsku složenicu** *betonhart* (hrv. *tvrd kao beton*). Međutim ako zamijenimo ove dvije riječi pa pridjev *hart* stavimo na prvo, a imenicu *Beton* na drugo mjesto tada nastaje **imenička složenica** *Hartbeton* (hrv. *tvrdi beton*).

Kod složenica koje poznamo kao **kopulativne**⁴ moguće je zamijeniti mjesta pridjeva a da ne dođe do promjene značenja, npr. *schwarzweiß* ili *weißschwarz*, *sauerbitter* ili *bittersauer*. Ova vrsta složenica u svome značenju uvijek ima jednakost zbog činjenice da ni jedan leksem nije nadređen drugome kao kod determinativnih složenica. One uvijek nose značenje i prvog i drugog (i trećeg...) leksema, jer između njih stoji veznik 'und / i' pa je *schwarzweiß* i *schwarz* i *weiß* istovremeno. Međutim, ako se radi o nazivima boja koje koristimo za opis zastava, zamjena redosljeda leksema nije moguća zbog promjene značenja, npr. *schwarz-rot-gold* se uvijek navodi ovim redosljedom zbog toga što nam upravo ovaj niz boja opisuje zastavu Savezne Republike Njemačke.

Razlikujemo leksikalizirane složene pridjeve (*blutjung*, *riesengroß*, *langbeinig*, *knochenhart*, *altmodisch*) koje bez većih problema prevodimo na hrvatski jezik (značenje možemo provjeriti u rječnicima) i ad hoc složenice usko vezane uz određeni kontekst u kojem su upotrijebljene (*spritzdurstig*, *milchkaffeebraun*, *morphologieblind*)⁵. Neke se često pojave samo jednokratno kao inspiracija autora u određenom trenutku. Upravo takvi primjeri stvaraju poteškoće pri prevođenju na hrvatski jezik.

2. Složeni pridjevi koji označavaju boje u njemačkom jeziku

Prije nego se posvetimo složenim pridjevima koji opisuju boje u njemačkom jeziku provjerit ćemo kako su leksemi *Farbe* i *boja* definirani u različitim jedno- i dvojezičnim rječnicima njemačkog i hrvatskog jezika. Za leksem *Farbe* u nekoliko rječnika na njemačkom jeziku kao prve natuknice nalazimo slijedeća objašnjenja „*vom Auge wahrgenommene Tönung von*

O složenim pridjevima više kod DONALIES, E. (2005): *Die Wortbildung des Deutschen, Ein Überblick*, 2. überarbeitete Auflage, Gunter Narr Verlag, Tübingen, str. 79–81.

⁴ O ovoj vrsti složenica više kod NEUSS, E. (1981): *Kopulativkomposita*, U: *Sprachwissenschaft*, herausgegeben von Rudolf Schützeichel, Band 6, Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg, 1981, str. 31–68.

⁵ Usp. kod HILSEN, E. (2011): *Grundzüge der Morphologie des Deutschen*, Walter de Gruyter GmbH & Co KG, Berlin/Boston, str. 148 ff.

etwas“⁶; „Empfindung, die Lichtstrahlen ihrer Wellenlänge entsprechend dem Auge vermitteln“⁷ ili „die optische Erscheinung, die es möglich macht, z.B. bei roter Ampel den Unterschied zwischen den Signalen rot, gelb und grün zu sehen“⁸. U hrvatskim rječnicima nalazimo slijedeće opise „dojam što ga na oko ostavljaju različita zračenja od kojih se sastoji svjetlost“⁹ ili „Vidni osjeti zavisni od frekvencije svjetlosnog zračenja...“¹⁰ ili „utisak što ga na ljudsko oko čini neka pojava ili predmet svojim vidljivim zračenjem (bijelo, crno, plavo, zeleno, žuto itd.“¹¹ I u njemačkim i u hrvatskim leksikografskim djelima pojašnjenja su data na sličan način, opisuje se pojava koju opažamo okom pod određenim uvjetima, potom slijede nazivi pojedinih boja, njihove specifičnosti te lingvistički kontekst u kojem se i kako koriste.

Razlikujemo osnovne ili primarne boje (*rot, blau, gelb*), složene ili sekundarne koje nastaju miješanjem primarnih boja (*grün, orange, violett*) i tercijarne boje koje nastaju miješanjem primarnih i sekundarnih boja (*grünblau, rosarot, graugrün, orangenrot, gelbbraun* i sl.).¹² Kapović već u uvodnom dijelu svoga osvrta na svijet boja ističe „Spektar se boja različito dijeli i različito imenuje u različitim jezicima te se broj osnovnih riječi za boje u jezicima kreće od dvije do desetak i više boja. Sustav boja u jezicima nije pretjerano stabilan, često se i razmjerno lako mijenja, nastaju riječi za nove boje, posuđuju se iz drugih jezika, a stare riječi odumiru ili mijenjaju značenje.“¹³ Posebno u području mode dolazi do stalne promjene tzv. „trendy-boja“ tako da isti opisi boja ne traju godinama. Modni stručnjaci i stručnjaci za marketing žele izazvati pozornost, a jedan od najboljih načina je

⁶ DUDEN, *Das Herkunftswörterbuch* (1997), Band 7, Dudenverlag Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, str. 176.

⁷ WAHRIG, G. (2005): *Deutsches Wörterbuch*, 7. völlig neu bearbeitete Auflage, Wissen Media Verlag GmbH, Gütersloh, München, str. 457.

⁸ LANGENSCHIED (1998): *Langenscheids Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt Berlin – München – Wien – Zürich – New York, str. 324.

⁹ HRVATSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK (2002), Knj. 2 (Bež-Dog), Zaj. izd. EPH d.o.o. Zagreb i Liber d.o.o. Zagreb, str. 56.

¹⁰ ENCIKLOPEDIJA, Opća i nacionalna u 20 knjiga, 3. knjiga, BE-CA, Proleksis d.o.o., Večernji list, Zagreb, 2005, str. 91.

¹¹ KLAJČ, B. (1985): *Rječnik stranih riječi*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, str. 184.

¹² Ovo je neka osnovna podjela boja, međutim njemački kemičar i filozof Wilhelm Friedrich Ostwald (1853–1932) dao je skalu od 24 boje kao osnovu za jedan od sustava za klasifikaciju pojedinih nijansi boja iako u literaturi nalazimo niz različitih podjela ovisno o jeziku ili području ljudskog djelovanja u kojem se koriste. Smatra se da ljudsko oko može razlikovati nekoliko milijuna boja, ali da može zapamtiti tek oko 160 nijansi. Više o tome kod ŠTIMAC LJUBAS, V. (2014): *Podrijetlo, sintaktička struktura i leksikografska obradba naziva za boje*, Studia lexicographica, god. 7, Br. 1(12), str. 91–115.

¹³ KAPOVIĆ, M. (2009): Boje u jeziku, u: *Moć boja*, Zagreb: Etnografski muzej, str.163.

ekspresivno izražavanje, pa zanimljiv opis nijanse¹⁴ ili intenziteta određene boje tome značajno doprinosi.

Naše je istraživanje posvećeno uglavnom opisu sekundarnih i tercijarnih boja pomoću pridjevskih složenica u njemačkom jeziku i značajnom broju primjera kojima se opisuju boje u kojima je druga sastavnica, tj. temeljna riječ pridjev *-farbig* ili domaći konfiks¹⁵ *-farben*.

2.1. Analiza pridjevskih složenica koji označavaju boje

2.1.1. Morfološka analiza pridjevskih složenica

S morfološkog aspekta analiziramo koje riječi sudjeluju u tvorbi u ulozi prve sastavnice, tj. modifikatora. Već smo ranije spomenuli da modifikator u pridjevskim složenicama općenito mogu biti različite vrste riječi, međutim u korpusu smo našli potvrdu za:

1) imenica + pridjev

Kod nekih novonastalih složenica ovoga tipa pojavljuje se spojnik *-n-* na tvorbenom šavu, a kod drugih ne:¹⁶

*taubenblau, rabenschwarz, flaschengrün, tannengrün,
kirschrot, schneeweiß, blutorange, moosgrün, himmelblau.*

2) pridjev + pridjev

U složenicama u kojima obje sastavnice pripadaju po vrsti riječi pridjevima razlikujemo boje u kojima se one opisuju po svom intenzitetu, tj. pomoću nekog drugog pridjeva opisana je svjetlina ili intenzitet neke boje:

hellrosa, dunkelrot, tiefblau, altrosa, hochrot, blassgrün.

Oba pridjeva označavaju boje u njemačkom jeziku:

*grünblau, blaugrün, grauoliv, blaulila, gelborange,
gelboliv, rotviolett, violettblau, grünbeige, braungrün.*

¹⁴ Pojam '*nijansa*' odnosi se na bilo kakav mali pomak ili razliku prema primarnoj ili sekundarnoj boji.

¹⁵ Ovdje smo termin '*domaći konfiks*' naveli prema LOHDE, M. (2006): *Wortbildung des modernen Deutschen: ein Lehr- und Übungsbuch*, Narr Studienbücher, Tübingen, str. 162. Lohde navodi da se *-farben* razvio iz mdh. *var* što je značilo *farbig* i ističe slijedeće „Das heimische Konfix *-farben* ist außergewöhnlich produktiv; es lässt sich problemlos mit den oben genannten Modefarbwörtern kombinieren.“

¹⁶ Ako je modifikator imenica može se često pojaviti spojnik *-n-* na tvorbenom šavu.

3) pridjev / imenica + pridjev „-farbig“

Često pri opisu boja u njemačkom jeziku imamo pridjevske složenice kojima je temeljna riječ pridjev „-farbig“:

grünfarbig, schwarzfarbig, rotfarbig, rosafarbig, gelbfarbig, zitronenfarbig, dotterfarbig, goldfarbig, lederfarbig, holzfarbig.

4) imenica / pridjev + konfiks „-farben“

Mnogo produktivnije od pridjeva -farbig u svojstvu temeljne riječi su složenice s domaćim konfiksom „-farben“ kao drugom sastavnicom kod kojih prva sastavnica, tj. modifikator može biti imenica ili pridjev koji opisuje boju:

*honigfarben, kirschfarben, smaragdfarben, lilafarben, cremefarben, fliederfarben, rosafarben, grünfarben, senffarben.*¹⁷

2.1.2. Sintaktičko-semantičke specifičnosti pridjevskih složenica

Kako je u većini primjera riječ o **determinativnim pridjevskim složenicama** odnose između prve (A) i druge neposredne sastavnice (B)¹⁸ možemo odrediti pomoću preoblika koje nam daju uvid u sintaktičko-semantičke specifičnosti u njemačkom jeziku. Najučestalija preoblika je „**B ist wie A**“ (*moosgrün > grün wie Moos, himmelblau > blau wie der Himmel, kirschrot > rot wie Kirschen*). Riječ je o tzv. '**Vergleichskomposita**', tj. pridjev koji opisuje boju uspoređuje se s imenicom koja opisuje „nešto zastupljeno u prirodi koje ima tipičnu boju za koju se pretpostavlja da je (svima) poznata“. Prema našem 'znanju o svijetu' znamo da je mahovina (das Moos) zelene boje, nebo (der Himmel) plave, a trešnje (die Kirschen) crvene. Većinu sličnih složenica možemo bez problema razumjeti i parafrazirati.

Pridjevske složenice koje opisuju kontrast (*hell – dunkel*) parafraziramo kao '**A ist B**' pa je *hellgrün > helles Grün, dunkelblau > dunkles Blau* što znači da modifikator (A) stoji uz temeljnu riječ (B) kao atribut.

Mogući su i drugačiji primjeri gradacije boja pomoću pridjeva u njemačkom jeziku, međutim *tiefblau* ne može se jednostavno parafrazirati kao '*tiefes Blau*'. Prema DUDEN – Grammatik¹⁹ ovaj pridjev spada u **elativische**

¹⁷ LOHDE, M. (2006, str. 162) navodi da pridjev -farbig uglavnom nalazimo povezan s čistim bojama, dok se konfiks -farben može slagati i s imenicama koje nam služe kao usporedba za neku boju. Obje varijante često nalazimo i kao sinonime.

¹⁸ Prvu neposrednu sastavnicu ili **modifikator** (Bestimmungswort) označavamo kao A, a drugu neposrednu sastavnicu ili **temeljnu riječ** (Grundwort) kao B.

¹⁹ DUDEN – Grammatik der deutschen Gegenwartssprache (1995), str. 517.

Bildungen „in denen das Erstglied wie ein Präfix wirkt und den adjektivischen Grundwortinhalt verstärkend hervorhebt“. Značenje bi bilo *’sehr blau / intensiv blau’*. U tom slučaju ni *tiefschwarz* ne bi bilo *’tiefes Schwarz’* već nešto što je *’sehr schwarz’*, a *knallrot* nije „*knalliges Rot*“ već nešto što je *’intensiv rot’*, radi se dakle o prenesenom značenju.

Složenice koje su nastale slaganjem od „**pridjeva / imenice (A) i pridjeva -farbig (B)**“ možemo parafrazirati na slijedeće načine *’etw. ist in A Farbe (B)’ / ’etw. ist A’* ili *’etw. ist in der Farbe wie A’* pri čemu je leksem *Farbe* ekvivalent za temeljnu riječ **-farbig**:

<i>grünfarbig</i>	>	<i>etw. ist in grüner (A) Farbe (B) / etw. ist grün (A)</i>
<i>rotfarbig</i>	>	<i>etw. ist in roter (A) Farbe (B) / etw. ist rot (A)</i>
<i>honigfarbig</i>	>	<i>etw. ist in der Farbe wie Honig (A)</i>

Složenice u kojima imamo konfiks **-farben** kao temeljnu riječ (B), a **’pridjev ili imenicu kao modifikator (A)’** mogu se parafrazirati kao *’etw. ist B (= in der Farbe) von A’* ili „*etw. hat B (= die Farbe) wie A’*. Od govornika / čitatelja se očekuje da zna koju boju u prirodi ima A, tj. kako je on subjektivno vidi i doživljava.²⁰

<i>zitronenfarben</i>	>	<i>etw. ist in der Farbe von Zitronen</i>
<i>senffarben</i>	>	<i>etw. hat eine Farbe wie Senf</i>
<i>curryfarben</i>	>	<i>etw. hat die Farbe wie Curry</i>

Kod jednog broja pridjevskih složenica kojima se opisuju boje utvrđeno je da su prva i druga sastavnica u ravnopravnom odnosu, dakle ne postoji nadređenost niti jedne od njih. Sastavnice uvijek pripadaju istoj vrsti riječi i oba leksema imaju predikatnu funkciju. Riječ je o **kopulativnim složenicama** koje vrlo jednostavno parafraziramo kao „**AB ist A und B**“, npr. *schwarzgrün, rotgelb, blauweiß, weißbrot* i sl.²¹ Ovakve primjere nalazimo često u opisu zastava, sportske odjeće ili u interijerima, tj. opisima u kojima su pojedine boje jasno razgraničene i pojavljuju se jedna pored druge. Primjeri za ovu vrstu složenica kojima se označavaju kombinacije boja se jednostavno prevode kao osnovne boje koje su sastavni dio neke kombinacije. Da se radi o kopulativnim pridjevskim složenicama u kojima su boje jasno razgraničene vidljivo je iz toga da uz njih skoro bez izuzetka stoji još neki

²⁰ I **-farbig** i **-farben** koji nam u ovakvim slučajevima stoje kao temeljna riječ (B) u složenim pridjevima odnose se na predmet (X) koji je u boji koja je navedena kao modifikator (A). Obje varijante su dosta zastupljene i pojavljuju se često kao sinonimi (*rotfarbig* = *rotfarben*).

²¹ Više o tome kod NEUSS, E. (1981), str. 39–44 i HENZEN, W. (1965): *Deutsche Wortbildung*, 3. durchg. und ergänz. Auflage, Max Niemeyer Verlag Tübingen, § 42.

pridjev koji opisuje neki uzorak i slično (*ein weiß-blau gestreiftes Kleid, das rot-schwarz karierte Hemd*).

3. Prijevodne realizacije u hrvatskom jeziku

Pridjevi se u hrvatskom jeziku tvore na različite načine, međutim Brbora²² je ukazala na nekoliko pravilnosti u načinu iskazivanja boja u hrvatskom jeziku (pomoću derivacije – sufiksalmom tvorbom (*plav-kast*), opisnim sintagmama (*zagasito zelena*) ili složenicama (*tamnonarančasta*) koje pobliže označavaju nijanse određene boje, poredbenim sintagmama koje boju uspoređuju s bojom / objektom koji bojom nalikuje boji / nijansi koju želimo izraziti (*zeleno kao trava*) i frazama (*boja ciklame*).

Njemačke pridjevske složenice iz korpusa koji se sastoji od 200 primjera razvrstali smo prema vrstama riječi koje sudjeluju u tvorbi pridjevskih složenica kao prva sastavnica, zatim prema mogućim preoblikama i nastalim parafrazama u njemačkom jeziku. Dobivene parafraze usporedili smo s prijevodom ili opisom boje / nijanse u hrvatskom jeziku. Sve smo pronađene primjere provjeravali u jedno- i dvojezičnim rječnicima koji su nam bili na raspolaganju. Za primjere iz korpusa koji su bili vrlo specifični ili su nastali kao inspiracija govornika u određenom trenutku provjerili smo na koji od gore navedenih načina se može najvjerojatnije interpretirati u hrvatskom jeziku.

3.1. Njemačke preoblike i njihove prijevodne realizacije u hrvatskom jeziku

Analizom je utvrđeno da su u našem korpusu imenice potvrđene kao najbrojnija vrsta riječi u njemačkom jeziku koja sudjeluje u tvorbi složenih pridjeva. Pojavljuju se kao modifikator kojim se opisuje ili precizira određena boja ili njena nijansa.²³ Svrstavaju se u tzv.

Vergleichskomposita (poredbene složenice) čija je preoblika na njemačkom jeziku vrlo jednostavna i glasi **'B ist wie A'**. A je neki objekt koji se

²² BRBORA, S. (2005): „Što je zajedničko marelici i lososu? (O nazivima za boje)“, u: *Semantika prirodnog metajezika i jezika semantike* (ur. Jagoda Granić), Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, str. 111–121. U radu se nalazi i Glosar sa 129 opisanih boja/nijansi čije nazive autorica predlaže kao moguće opise boja u hrvatskom jeziku. Mnogi od njih mogu nam poslužiti prilikom prevođenja s njemačkog na hrvatski jezik jer su se već uvriježili u govornom jeziku iako mnoge nazive (još uvijek) ne nalazimo u rječnicima.

²³ U radu će biti predloženi samo neki od primjera iz korpusa zbog ograničenog prostora. Za svaki navedeni primjer bit će ponuđene preoblike koje ćemo analizirati kao moguće prijevodne ekvivalente u hrvatskom jeziku.

nalazi u prirodi i koji govornika po boji asocira na njega. Ponuđena preoblika može nam poslužiti prilikom prevođenja ukoliko nemamo adekvatan naziv za određenu boju ili nijansu u hrvatskom jeziku.

Pridjevska složenica	/ njem. parafraza	prijevod na hrvatski
<i>oceanblau</i>	> <i>blau wie der Ozean</i>	<i>plav kao ocean</i>
<i>moosgrün</i>	> <i>grün wie Moos</i>	<i>zelen kao mahovina</i>
<i>dottergelb</i>	> <i>gelb wie Dotter</i>	<i>žut kao žumance</i>
<i>lachsorange</i>	> <i>orange wie Lachs</i>	<i>narančast kao losos</i>
<i>nachtschwarz</i>	> <i>schwarz wie die Nacht</i>	<i>crn kao noć</i>

U nekim primjerima parafraza ne može biti od pomoći s obzirom da govornici različitih jezika imaju različitu percepciju boja. U takvim slučajevima se predlaže usporedba koja je bliska govornicima hrvatskog jezika vodeći računa o karakteristikama određene boje / nijanse usporedive s nekim objektom u prirodi:

<i>rehbraun</i>	>	<i>braun wie ein Reh</i>	<i>*smeđ kao jelen²⁴</i>
<i>milchkaffeebraun</i>	>	<i>braun wie Milchkaffee</i>	<i>*smeđ kao bijela kava²⁵</i>
<i>taubenblau</i>	>	<i>blau wie eine Taube</i>	<i>*plav kao golub²⁶</i>

Za slijedeće primjere u hrvatskom jeziku (koji inače nije sklon tvorbi složenica poput njemačkog) kao prijevodne ekvivalente ponekad imamo također složenice nastale čistim slaganjem sa spojnikom **-o-**. Većina složenica se često koristi za opise boja ili nijansi te se smatraju kao općepoznate za većinu govornika hrvatskog jezika:

<i>schneeweiß</i>	>	<i>weiß wie Schnee</i>	<i>snježnobijel</i>
<i>korallenrot</i>	>	<i>rot wie die Koralle</i>	<i>koraljnocrven</i>
<i>blutrot</i>	>	<i>rot wie Blut</i>	<i>krvavocrven</i>
<i>kupferrot</i>	>	<i>rot wie Kupfer</i>	<i>bakrenocrven</i>
<i>zitronengelb</i>	>	<i>gelb wie eine Zitrone</i>	<i>limunžut</i>
<i>grasgrün</i>	>	<i>grün wie Gras</i>	<i>travnatozelen</i>
<i>smaragdgrün</i>	>	<i>grün wie ein Smaragd</i>	<i>smaragdnozelen</i>

²⁴ Govornik hrvatskog jezika bi ovu nijansu smeđe boje preveo kao *lješnjak smeđa* ili *kestenjasta* s obzirom da ima blagu primjesu crvenkaste. Teško da bi je usporedio s jelenom unatoč činjenici da i jeleni imaju smeđu boju s blagom primjesom crvenkaste.

²⁵ Ni ovu boju ne možemo prevesti prema njemačkoj parafrazi jer je u hrvatskom jeziku već uobičajena sintagma „*bijela kava*“ kao naziv za jako svijetlu smeđu boju koja podsjeća na kavu s mlijekom, pridjev *smeđ* nije potrebno isticati.

²⁶ BRBORA (2005) za ovu boju predlaže naziv „*golublje siva*“ (sivo-smečkasta boja koja podsjeća na boju golubova perja). Znači u percepciji govornika hrvatskog jezika golubovi se ne percipiraju kao *plavi*, već kao *sivi* s određenom nijansom koja asocira upravo na njih i ni na što drugo (miš, dim, pepeo i sl.).

Složenice tipa *'pridjev + pridjev'* imaju **B** kao jezgru sintagme, **A** postaje pridjevski atribut koji parafraziramo kao „**A ist B**“. U hrvatskome se jeziku ovakvi primjeri također pojavljuju kao pridjevske složenice sa spojnikom *-o-* i ne predstavljaju poteškoće osobito, ako se u ulozi modifikatora (**A**) nađu pridjevi *'hell'* i *'dunkel'*:

Pridjevska složenica		njem. parafraza	prijevod na hrvatski
<i>dunkelblau</i>	>	<i>dunkles Blau</i>	<i>tamnoplav</i>
<i>dunkelbraun</i>	>	<i>dunkles Braun</i>	<i>tamnosed</i>
<i>hellrot</i>	>	<i>helles Rot</i>	<i>svijetlocrven</i>
<i>hellgrau</i>	>	<i>helles Grau</i>	<i>svijetlosiv</i>

Problem nastaje kada imamo pridjeve koji imaju intenzivirajuću ulogu u složenici kao npr. *tief + schwarz > tiefschwarz*. U njemačkom jeziku će izvorni govornik ovu sintagmu prepoznati kao *'völlig dunkel'*. Za govornike hrvatskog jezika *crna boja* je samo *crna* bez potrebe posebnog naglašavanja pomoću nekog drugog pridjeva.

Boja koja je obilježena kao *grellrot* po svom semantičkom značenju je „*leuchtendes, kräftiges, auffallendes Rot*“. U hrvatskom jeziku za takvu boju imamo izraz „*kričavo crvena*“. Pridjev *'grell'* nalazimo i uz *'weiß'* > *grellweiß* što se u njemačkom parafrazira kao „*von einem (grellen) blendenden Weiß*“. Mogući prijevod za ovaj pridjev mogao bi biti sintagma *'blještavo bijel'*.

I neki drugi pridjevi postaju modifikatori pridjevskih složenica kao npr. *alt + rosa > altrosa* sa značenjem „*von dunklem bläulichem Rosa*“. U hrvatskom jeziku za opis *'roza boje'* koja nije sasvim jasna imamo izraz „*prljavo roza*“. Pridjevsku složenicu *reingrün > reines Grün* u hrvatskom jeziku interpretiramo kao *'čista zelena'* odnosno samo *'zelena'*, dakle ona boja koja nastaje u jednakom omjeru iz plave i žute. Boja označena kao *blassgrün* obilježava u njemačkom jeziku „*mattes, schwaches Grün*“. U hrvatskom bi za ovu pridjevsku složenicu najbolji prijevod bio s izvedenim pridjevom na sufiks *-kast* dakle *'zelenkast'* jer se radi o jako svijetloj boji koju nije moguće usporediti ni sa čime što nas okružuje. Opisuje se samo „nijansa, drugačiji ton boje od onoga što se nalazi u osnovi riječi.“²⁷

Ako je modifikator (**A**) pridjev u njemačkom jeziku, a temeljna riječ (**B**) pridjev *'-farbig'* ili domaći konfiks *'-farben'* (vrlo se često pojavljuju kao sinonimi) u hrvatskom se jeziku mogu interpretirati kao sintagme u kojima se pojavljuje leksem „*boja*“, npr. „*X boje*“ ili „*u X boji*“. Ukoliko je prva

²⁷ Usp. kod ŠTIMAC LJUBAS, V. (2013), str. 98.

sastavnica imenica moguće su parafraze kao „boja X“ ili „boja kao / poput / na + predmet koji se navodi“.²⁸

Pridjevska složenica	njem. parafraza	prijevod na hrvatski
<i>rotfarbig</i>	<i>(etw. ist) in roter Farbe</i>	<i>crvene boje / u crvenoj boji</i>
<i>schwarzfarbig</i>	<i>(etw. ist) in schwarzer Farbe</i>	<i>crne boje / u crnoj boji</i>
<i>pinkfarbig</i>	<i>(etw. ist) in der Farbe pink</i>	<i>pink boje / u pink boji</i>
<i>champagnefarbig</i>	<i>in der Farbe von Champagne</i>	<i>boja šampanjca / u boji šampanjca²⁹</i>
<i>goldfarbig</i>	<i>(etw. ist) in goldner Farbe</i>	<i>boja zlata / u zlatnoj boji</i>
<i>honigfarbig</i>	<i>(etw. ist) in der Farbe wie Honig</i>	<i>boja meda / u boji meda</i>
<i>fleischfarbig</i>	<i>(etw. ist) in der Farbe von Fleisch</i>	<i>boja mesa / u boji mesa³⁰</i>
<i>feuerfarben</i>	<i>in der Farbe wie Feuer</i>	<i>boja vatre / u boji vatre ili u hrv. vatreno crvena³¹</i>
<i>scharlachfarben</i>	<i>die Farbe ist wie bei Scharlach</i>	<i>boja kao skrlet / šarlah skrletne boje³²</i>
<i>curryfarben</i>	<i>in der Farbe von Curry</i>	<i>u boji currya³³</i>
<i>sandfarben</i>	<i>in der Farbe wie Sand</i>	<i>boja pijeska / u boji pijeska</i>
<i>amethystfarben</i>	<i>in der Farbe wie Amethyst</i>	<i>boja poput ametista³⁴</i>
<i>jeansfarben</i>	<i>in der Farbe von Jeans</i>	<i>boja džinsa / u boji džinsa³⁵</i>

²⁸ BRBORA, S. (2005) u svom istraživanju naziva za boje kaže slijedeće: „Dok se s jedne strane susrećemo s brojnim nazivima i jezičnom kreativnosti te tvorbenim mogućnostima jezika, s druge strane svjedočimo situacijama kad se boja iskazuje deiktički, odnosno indeksički „ova boja; ovakva boja“, što upućuje na nedostatak odgovarajućeg naziva. Isto tako, pri imenovanju boja često dolazi do komunikacijskog nesporazuma – pod spomenutim nazivom sugovornici ne podrazumijevaju isti referent.“

²⁹ Govornik mora znati koje je boje piće ‘šampanjac’ da bi si istu mogao predočiti.

³⁰ Boja svježeg mesa je *blijedo crvena*.

³¹ Govornici i njemačkog i hrvatskog jezika će imati sličnu percepciju ove boje imajući u vidu intenzivne boje koje vide kada gori vatra. Moguć je i prijevod *plamenocrvena*.

³² Skrlet (šarlah) je opasna zarazna, uglavnom dječja bolest kod koje se na tijelu pojavljuje osip, tj. točkice intenzivne crvene boje. Kada se navede opis boje kao ovaj računa se s time da govornici / slušatelji / čitatelji imaju predodžbu o pojmu šarlah. To spada u njihovo ‘znanje o svijetu’ (Weltwissen).

³³ I kod ovog primjera potrebno je znati što je to i kakve je boje „curry ili kari“. Curry je začinska mješavina, koja može sadržavati od 5 do 30 različitih začina i karakterističan je za indijsku kuhinju. Karakteristična boja mu je *intenzivna tamno žuta boja*. I poznavanje ove boje spada u naše ‘znanje o svijetu’ (Weltwissen).

³⁴ *Ametist* je ljubičasta vrsta kремена (poludragulj). Potrebno je imati dodatno znanje o tome koje je boje imenovani predmet u prirodi da bi za nešto novo mogli ustvrditi da je ‘poput ametista’.

³⁵ Ovu boju danas svaki govornik i njemačkog i hrvatskog jezika može zamišljati drugačije

Određen broj pridjevskih složenica iz našeg korpusa pripada u njemačkom jeziku kopulativnim pridjevskim složenicama koje parafraziramo kao „**AB ist A und B**“. S obzirom da se boje u složenici pojavljuju jedna pored druge jednostavno se prevode na hrvatski jezik.³⁶ Povezuju se sa spojnikom -o-, nekad se pišu s crticom koja je grafijski znak koji ističe njihovu naglasnu samostalnost i njihovu morfološku istovjetnost, ali ih nalazimo i zajedno napisane:

Pridjevska složenica	njem. parafraza	prijevod na hrvatski
<i>gelbbraun</i>	<i>gelb und braun</i>	<i>žuto-smeđ / žutosmeđ</i>
<i>gelborange</i>	<i>gelb und orange</i>	<i>žuto-narančast / žutonarančast</i>
<i>schwarzgrün</i>	<i>schwarz und grün</i>	<i>crno-zelen / crno zelen</i>
<i>weißgrau</i>	<i>weiß und grau</i>	<i>bijelo-siv / bijelo siv</i>
<i>bordeauxviolet</i>	<i>bordo und violett</i>	<i>bordo-ljubičast / bordo ljubičast</i>

Ovdje moramo napomenuti da se pridjevi ovoga tipa mogu razumjeti i drugačije, ako se radi o '**boji koja u svojoj osnovi ima primjesu neke druge boje**' u tom slučaju se *grünblau* može interpretirati i kao *blau mit grünem Schimmer*³⁷. Prijevod na hrvatskom jeziku bio bi *zelenoplav*, što bi značilo '*plava s primjesom zelene boje*'. Radi se o nijansi plave boje. Prilikom prevođenja treba biti jako oprezan i pokušati iz šireg konteksta otkriti je li riječ o pravim kopulativnim pridjevskim složenicama ili se radi o složenicama koje su po svojim semantičkim osobinama na prijelazu prema determinativnim.³⁸ Kopulativne pridjevske složenice u modnim časopisima i portalima možemo u njemačkom jeziku jednostavno prepoznati jer u većini slučajeva uz njih stoji još jedan pridjev koji nam potvrđuje da se radi o ovom tipu složenica, npr. *grünblau gestreiftes Hemd* ne možemo razumjeti

uzimajući u obzir sve nijanse u kojima se *jeans* pojavljuje. Kada se ovaj pamučni, otporni materijal pojavio bio je u indigo plavoj boji i služio je uglavnom za izradbu radne odjeće. Tek sredinom 20. stoljeća postaje omiljeni materijal za izradbu hlača, a kasnije i ostalih odjevnih predmeta za mlade ljude. Danas se proizvode odjevni predmeti od *jeansa* za sve generacije bez obzira na spol (od beba do starijih ljudi). U hrvatskom se za *džins / jeans* koristi i naziv *traper*.

³⁶ Ako navodimo boje zastava *blau-weiß-rot* / *plava-bijela-crvena* (HR); *schwarz-rot-gold* / *crna-crvena-zlatna* (BRD); *rot-gelb-grün* / *crvena-žuta-zelena* (Gvineja) redosljed je utvrđen i ne može se mijenjati kao što je to inače moguće kod kopulativnih zamjenica.

³⁷ WAHRIG, G. (2005): *Deutsches Wörterbuch*, 7. völlig neu bearbeitete Auflage, Wissen Media Verlag GmbH, Gütersloh, München, str. 581.

³⁸ Više o ovoj dilemi kod DONALIES, E. (2005), str.77–78 i str. 84–88.

drugačije nego *zeleno-plava prugasta košulja*. Pridjev *gestreift* / *prugast* nam pomaže pri tome.

Zaključak

Već smo zaključili da je 'boja' koju vidimo subjektivan doživljaj. Pripadnici različitih kultura jednu te istu boju doživljavaju i pri tom opisuju na različite načine. U dvojezičnim rječnicima možemo pronaći nazive za osnovne boje, neke već uvriježene kombinacije boja ili nijanse istih pa je prevođenje jednostavno. Problem predstavljaju opisi boja koji su u mnogo slučajeva nastali trenutnom inspiracijom i vještinom govornika da nešto opiše na što maštovitiji način. U takvim slučajevima mogu nam pomoći preoblike i pomoću njih dobivene parafraze. Njemačke parafraze uglavnom mogu poslužiti kao predložak za doslovno prevođenje na hrvatski jezik ako im je modifikator (A) imenica (*himmelblau* > ***blau wie der Himmel*** > *plav kao nebo*). Riječ je o poredbenim složenicama (Vergleichskomposita). Uočavaju se i razlike zbog kulturološkoga percipiranja boja ili nijansi određenog predmeta u prirodi pa *taubenblau* > *blau wie die Taube* u hrvatskom jeziku nalazimo kao *golublje siv*. U modernom njemačkom jeziku ova vrsta pridjevskih složenica nastaje *ad hoc* prema trenutnoj inspiraciji govornika. Dovoljno je da ga neka boja ili nijansa asocira na predmet ili pojavu u prirodi i već nastaje nova usporedba (*abgestandenesgetriebeölschwarz* > *schwarz wie abgestandenes Getriebeöl* = *crn kao odstajalo ulje u mjenjaču vozila*).

Pridjevi kojima se pomoću *hell* / *dunkel* opisuje intenzitet boje i u hrvatskom su jeziku složenice pa se *hellblau* / *dunkelblau* > *helles Blau* / *dunkles Blau* jednostavno interpretira kao *svijetloplav* / *tamnoplav*. Modifikator (A) u atributivnom je odnosu prema temeljnoj riječi (B) pa nam njemačka parafraza može poslužiti kao obrazac za doslovno prevođenje s napomenom da se u hrvatskom jeziku ovakvi pridjevi također pojavljuju kao složenice. Nešto zahtjevnije za prevođenje su određene boje kojima se intenzitet opisuje pridjevima kao *rein* / *blass* / *grell* / *tief* / *hoch* i sl. Uglavnom se radi o prenesenom značenju pa je potrebno i naše 'znanje o svijetu' za prevođenje takvih pridjevskih složenica, *blassgrün* sa značenjem '*mattes, schwaches Grün*' prevodi se kao izvedeni pridjev na ***-kast*** dakle *zelenkast* (s blagim odsjajem na zelenu boju, tako svijetlu da je nemamo s čime u prirodi usporediti).

Opisi boja se u njemačkom jeziku mogu ostvariti i pomoću **temeljne riječi** koja sadrži pridjev ***-farbig*** ili domaći konfiks ***-farben*** (što u konačnici znači da je nešto *in einer Farbe*), a željena boja je navedena kao **modifikator**. Vrlo često se radi o sinonimima pa nalazimo *goldfarbig* i *goldfarben* sa značenjem *in der Farbe wie Gold* što se i u hrvatskom može parafrazirati kao

zlatne boje ili *u boji zlata*. Za prevođenje je važno da sebi možemo predočiti predmet ili pojavu u prirodi koja nas po boji asocira na njega: *senffarben* > *in der Farbe wie Senf* = *boja senfa* pri čemu 'senf' (gorušicu) moramo znati povezati sa *žutom oker* bojom.

Za opise boja na raspolaganju nam u njemačkom jeziku stoje i kopulativne pridjevske složenice sa značenjem da je '**nešto i A i B**' pa je *eine schwarzrote Handtasche* ručna torbica u kombinaciji *crne i crvene boje* ili *crvene i crne boje*. Oprez je potreban kod složenica u kojima bi se moglo raditi o određenoj nijansi pa *orangerot* možemo parafrazirati kao '*rot, ins Orange gehend*' ili u hrvatskom kao *narančastocrven*.

Analiza pridjevskih složenica je pokazala da se prilikom prevođenja boja nalazimo na vrlo skliskom terenu s jedne strane zbog sintaktičko-semantičkih, a s druge strane kulturoloških posebnosti u oba jezika. U hrvatskim rječnicima još uvijek ne nalazimo nazive za mnoge boje koje se u razgovornom jeziku koriste, tek se pokušavaju dati prijedlozi i odrediti smjernice za definiranje i uvrštavanje u buduća leksikografska djela.³⁹ Do tada se prevoditeljima prepušta da pomoću morfoloških i sintaktičko-semantičkih pravila parafraziraju određenu boju na njemačkom jeziku te da pomoću dobivenih parafraza i uz pomoć tvorbenih modela u hrvatskom jeziku interpretiraju istu na semantički prihvatljiv način.

Literatura

- ALTMAN, H., Zu methodischen Problemen der semantischen Beschreibung von Farbadjektiva im Deutschen, In: *Falkner, W./Schmid, H.–J.* (Hgg.): *Words, lexemes, concepts – approaches to the lexicon. Studies in honour of Leonhard Lipka.* – Tübingen, 1999.
- BABIĆ, S., *Tvorba riječi u hrvatskome književnom jeziku*, HAZU i nakladni zavod Globus, Zagreb, 2002.
- BARIĆ, E., i dr., *Hrvatska gramatika*, II promijenjeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1997.
- BRBORA, S., „Što je zajedničko marelici i lososu? (O nazivima za boje)“, u: *Semantika prirodnog metajezika i jezika semantike* (ur. Jagoda Granić), Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, Zagreb – Split, 2005.

³⁹ Ovdje moramo ukazati na radove BRBORA, S. (2005), JELASKA, Z. i dr. (2005) i ŠTIMAC LJUBAS, V. (2013) u kojima se nude rješenja za opis i standardiziranje naziva za boje u hrvatskom jeziku koje će možda jednoga dana biti uvrštene u rječnike, što bi znatno olakšalo njihovo prevođenje.

- BREIDEL, E. / THURMAIR, M., *Eine Studie zu den nominalen Kopulativkomposita des Deutschen*, Deutsche Sprache, Erich Schmidt Verlag, Berlin, 1992.
- DONALIES, E., *Die Wortbildung des Deutschen, Ein Überblick*, 2. überarbeitete Auflage, Gunter Narr Verlag, Tübingen, 2005.
- DUDEN – *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*, Band 4, völlig neu bearb. und erw. Auflage, hrsg. von Günter Drosdowski u.a, Dudenverlag Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, 1995.
- DUDEN - *Das Herkunftswörterbuch*, Band 7, Dudenverlag Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, 1997.
- ENCIKLOPEDIJA, Opća i nacionalna u 20 knjiga, 3. knjiga, BE–CA, Proleksis d.o.o., Večernji list, Zagreb, 2005.
- ERBEN, J., *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*, 3. Aufl., Erich Schmidt Verlag, 1993.
- FLEISCHER, W. / BARZ, I., *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Unter Mitarbeit von Susanne Schröder, 2. durchg. und erg. Auflage, Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1995.
- GIPPER, H., Die Farbe als Sprachproblem, In: *Sprachforum 1*, 1955.
- HANSEN-KOKORUŠ, R. i dr., *Deutsch–Kroatisches Universalwörterbuch*, Hrvatski nakladni zavod Globus, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2005.
- HENZEN, W., *Deutsche Wortbildung*, 3. durchg. und ergän. Auflage, Max Niemeyer Verlag Tübingen, 1965.
- HILSEN, E., *Grundzüge der Morphologie des Deutschen*, Walter de Gruyter GmbH & Co KG, Berlin/Boston, 2011.
- HRVATSKI ENCIKLOPEDIJSKI RJEČNIK, Knj. 2 (Bež–Dog), Zaj. izd. EPH d.o.o. Zagreb i Liber d.o.o. Zagreb, 2002.
- JAKIĆ, B. / HURM, A., *Hrvatsko-njemački rječnik*, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- JANICH, N., *Werbesprache. Ein Arbeitsbuch*, Narr Verlag, Tübingen, 2010.
- JELASKA, Z. / BOŠNJAK, T. / BALENT, M., Nazivi za boje u hrvatskom jeziku i njihovo značenjsko podrijetlo u usporedbi s francuskim i engleskim, u: *Semantika prirodnog jezika i metajezik semantike (zbornik)*, HDPL, Zagreb – Split, 2005.
- KAPOVIĆ, M., Boje u jeziku, u: *Moć boja*, Etnografski muzej, Zagreb, 2009.
- KLAIĆ, B., *Rječnik stranih riječi*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1985.

- KLAUS, H., Beobachtungen zu den Modefarbenwörtern in der deutschen Gegenwartssprache, in: *Zeitschrift für Germanistische Linguistik* 17:1, 1989.
- LANGENSCHIED, *Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache*, Langenscheidt Berlin – München – Wien – Zürich – New York, 1998.
- LOHDE, M., *Wortbildung des modernen Deutschen: ein Lehr- und Übungsbuch*, Narr Studienbücher, Tübingen, 2006.
- NAUMANN, B., *Einführung in die Wortbildungslehre des Deutschen*, 3., Neubearb. Aufl., Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 2000.
- NEUSS, E., Kopulativkomposita, U: *Sprachwissenschaft*, herausgegeben von Rudolf Schützeichel, Band 6, Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg, 1981.
- NORD, B., Von Azurblau bis Zinnoberrot. Farbbezeichnungen und ihre Darstellung im Wörterbuch, In: *Lebende Sprachen* 42:1, 1997.
- ORTNER, H., *Wortschatz der Mode, Das Vokabular der Modebeiträge in deutschen Modezeitschriften*, Düsseldorf: Schwann Verlag, 1981.
- PÜMPPEL-MADER, M. / GASSNER-KOCH, E. / WELLMANN, H., *Deutsche Wortbildung. Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache V. Adjektivkomposita und Partizipialbildungen*, Düsseldorf, 1992.
- SILIĆ, J. / PRANJKOVIĆ, I., *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga d.d., Zagreb, 2005.
- SUCHART, A., *Die Sprache der Mode, Eine linguistische Betrachtung lexikalischer und stilistischer Besonderheiten in der Sprache der Modewelt*, Inaugural-Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde der Philosophischen Fakultät I der Julius-Maximilians Universität, Würzburg, 2013.
- STOEVA-HOLM, D., *Farbbezeichnungen in deutschen Modetexten. Eine morphologisch-semantische Untersuchung*, Stockholm (= Acta Universitatis Upsaliensis/ Studia Germanistica Upsaliensia 34), 1996.
- ŠTIMAC LJUBAS, V., *Podrijetlo, sintaktička struktura i leksikografska obradba naziva za boje*, Studia lexicographica, god. 7, Br. 1(12), 2014.
- WAHRIG, G., *Deutsches Wörterbuch*, 7. völlig neu bearbeitete Auflage, Wissen Media Verlag GmbH, Gütersloh, München, 2005.
- ZELJKO-ZUBAC, R., *Tvorba imeničkih složenica u njemačkom i hrvatskom jeziku, kontrastivna analiza primjera iz jezika pravne struke*, Doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2007.

Ružica ZELJKO-ZUBAC

**COMPOUND ADJECTIVES DESCRIBING
COLORS IN GERMAN AND THEIR
TRANSLATION EQUIVALENTS IN CROATIAN**

In this paper, the author analyzes compound adjectives describing colours in German. In addition to traditional adjectival forms included in the dictionaries, a significant number of such adjectives are created *ad hoc* (commercials, magazines, fashion portals), which is an evidence of German native speakers' creativity in terms of forming compound adjectives to describe a colour hue as they perceive it. However from the perspective of speakers of Croatian and other languages, this practice can cause translation problems, which is why the author provides some guidelines for resolving the problem by conducting an analysis at a morphological and syntactical-semantic level.

Key words: compound adjectives, colours, ad hoc compounds, German language, Croatian language, transformations, translation equivalents